

STØVLER. Så kreativt kan du plante for å sette ditt eget preg på utemiljøet. Noen løkblomster i gummistøvler – og vips, så har du en fargeklatt!

Uterom til pur glede

Vi går mot lysere tider, og det betyr mer uteliv! Går du med planer om å anlegge et nytt uterom, eller bare fornye det du allerede har? La hagen bli en forlengelse av boligen – og lag små oaser som tar hensyn til vær, vind og innsyn. For rekreasjon, aktivitet og hvile.

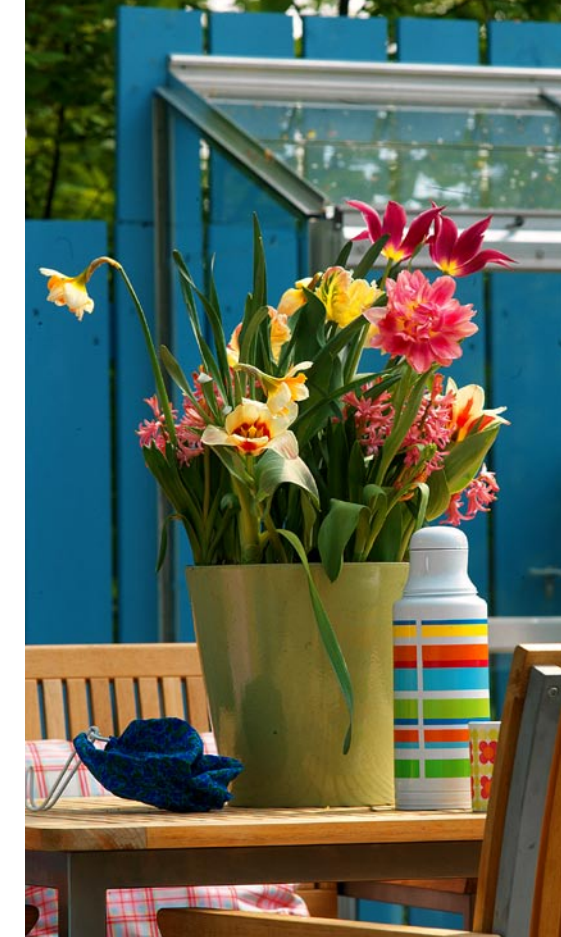
TEKST: ANNE MARIT HJELME FOTO: TREFOKUS OG GARTNERFORBUNDET

Når du skal planlegge innredningen av hagen din, kan det være greit å tenke på den som en forlengelse av boligen. Den trenger et gulv, den trenger vegger – og i noen tilfeller også tak. Så kan du møblere den med dukkestue til barnebarna, redskapsbod, urtehage – eller all verdens roser, sier prosjektansvarlig Tone Haugen-Flemoe i Trefokus.

BEHOV. Det kan være fornuftig å lage en enkel planskisse over tomten. Ta hensyn til vanligste vindretning og eventuelt solforhold. Er du ikke fornøyd med hagen, tenk nytt. Trær kan flyttes, nye plener kan såes og den gamle singelen kan byttes ut. Alt er mulig dersom du vet hvilke behov du og familien har. Nye livsfaser krever nye måter å innrette seg på. Kanskje bør du fjerne den bratte trappen til huset eller lage en formiddagsplass når pensjonisttilværelsen gir deg bedre tid. Plutselig får du mer tid til å pusle med rosene og lage urtekjøkkenet du alltid har ønsket deg.

FUNKSJONER. – Når grunnstrukturene er på plass er det på tide å tenke på andre funksjoner; sandkasse, svømmebasseng, redskapsbod, klestørk, grillplass/utekjøkken og ikke minst blomster og planter. Bruk fantasien, tenk på hva du og dine har lyst til å gjøre i hagen og hva som vil gjøre den til et deilig sted å være. Kanskje er det en hengekøye som står høyest på ønskelisten, kanskje er det på tide å sette opp drivhuset, sier Haugen-Flemoe. Hun legger til at denne fremgangsmåten også gjelder når uteplassen din ikke er en hage, men en terrasse eller balkong. Du får antakelig plass til færre elementer, men desto viktigere blir det å utnytte kvadratmeterne så godt som mulig. Trenger du et mer komfortabelt dekke å gå på, er det innsyn fra naboer eller forbipasserende, trekker det? Å løse disse utfordringene vil gjøre uteplassen mye hyggeligere å oppholde seg på. Antakelig vil du også bruke den langt mer etterpå, tror hun.

VÅR. Det er vår og tid for å ta en kikk på uterommet. Går du med planer om å anlegge en ny formiddagsplass eller bare pusse opp og vedlikeholde det du har? Gjør det gjerne selv, eller få med deg noen gode hjelpere.

COLOURBOX.COM

STEIN. Belegningsstein av betong er blitt svært populært. Det er forståelig når vi ser forvandlingen av både hus og hage der steinen legges. Med det store utvalget av farger og typer er det bare fantasien som begrenser mulighetene. Enten det er som innslag i en nydelig anlagt hage, eller som praktisk innkjøring til hus og garasje. Belegningssteinen dekorerer og forskjønner. Bruk noen sommerdager til å legge steinen – det er slett ikke vanskelig og heller ikke så dyrt som du kanskje tror. Hus omkranset av vakker belegningsstein har noe eget over seg. Kanskje fordi det gir en atmosfære av velstelt. Før du velger stein, er et tips å tenke helhet også her. Velger du en farget stein, f.eks. i en oppkjøring, kan det være uheldig å blande inn en ny farge for bruk i stier og ganger i selve hagen. Bruk derfor litt tid på å planlegge hva som vil bli mest pent og funksjonelt rundt huset og i hagen.

BLOMSTER. Er du lei av å plante ut nye sommerblomster hvert år for å sette farge på hagen, og savner noe mer varig? Da er stauder tingen for deg, forteller informasjonsansvarlig Tonje Bergh ved Opplysningskontoret for blomster og planter (OBP). Interessen for stauder har de siste årene blomstret opp, noe som kanskje skyldes det vell av utvalg i både farger og blomstringstid staudene kan tilby. Stauder er flerårige, urteaktige planter som lett lar seg formere med avleggere. De visner ned hver høst og kommer igjen hver vår. Blomstringstiden for stauder varierer. Det finnes stauder som blomster fra tidlig om våren og sentblomstrende. Staudenes høyde varierer fra de helt lave, krypende plantene til de ranke, stolte på oppunder to meter. Mangfoldet er stort. Din smak avgjør, sier Bergh. ♥

Uteromsgulvet

Akkurat som gulvet i et rom preger hele interiøret, vil gulvet i hagen ha stor betydning for hvordan vi opplever å være der. Gulvet i hagen er det dekket vi velger å ha der. Ofte er det snakk om ulike typer beplantning, og da først og fremst plen. Plen er grønt og mykt å gå på, men det kan være vanskelig å plassere møbler stabilt på et gressdekk, og det er tungvint å måtte flytte på møbler for å komme til med klipperen. De fleste velger derfor å kombinere plenen med et fast dekke, som for eksempel et tregulv. Tregulv har flere fordeler utendørs. Det er behagelig å gå på i all slags temperaturer, tørker fort etter regnvær, glir naturlig inn i de fleste utemiljøer og virker lunt og innbydende. Belegningsstein i betong i ulike farger og kvaliteter er også blitt populært de siste årene. Og skifer og frostsikre fliser brukes også i utstrakt grad. Det er også et alternativ å dekke flatene med singel.

Uteromstaket

Et tak kan være snekret som en forlengelse av boligens tak, det kan være en pergola, eventuelt overvokst av klatreplanter eller også delvis dekket av plater. Det kan også være en enkel seilduk hektet fast i veggen og festet i en levegg eller pergola. Velger du vegger, gulv og tak av tre, får du en lun og anvendelig utestue. En slik utestue vil forlenge brukstiden av hagen betraktelig, særlig dersom den kombineres med en varmekilde. Oftest vil du velge å legge utestuen i tilknytning til hagedøren, men det kan også utføres som en frittstående løsning et annet sted i hagen – for eksempel i form av et lysthus. Der plassen tillater det kan det være fint med flere permanente uteplasser, for eksempel en lun og solfylt frokostplass, en spiseplass som er skyggefull og sval midt på dagen – og en deilig soleplass.

Uteromsveggen

Veggene kan skape intime rom og spennende overganger selv i en liten hage. Tenk på at det er mye mer spennende med en struktur som er lagt opp slik at dine besøkende møter nye inntrykk når de runder et gjerde eller går gjennom en port. Ved en gjennomtenkt plassering av elementene i hagen, kan du skjerme deg mot trekk og nysgjerrige blikk – samtidig som du tar vare på verdifull utsikt.

BED. Hvorfor ikke lage bed på en annerledes måte? Bruk bark, steiner og skjell som dekke og du får noe egenartet og dekorativt som bryter opp mellom hellene.

Huskeliste!

- Velg hage/uteromsgulv.
- Finn ut hvor morgensolen og kveldssolen er.
- Plassér tørkeplassen et lett skyggefullt sted.
- Tenk vern mot innsyn.
- Med hekker og hegn kommer skygge. Husk at mange planter ikke trives i skyggen.
- Finn ut hva slags jordsmonn din hage har, og sørg for at jordsmonnet bedres hvis det trengs for å lage en grønn plen.
- Bruk store mørke busker

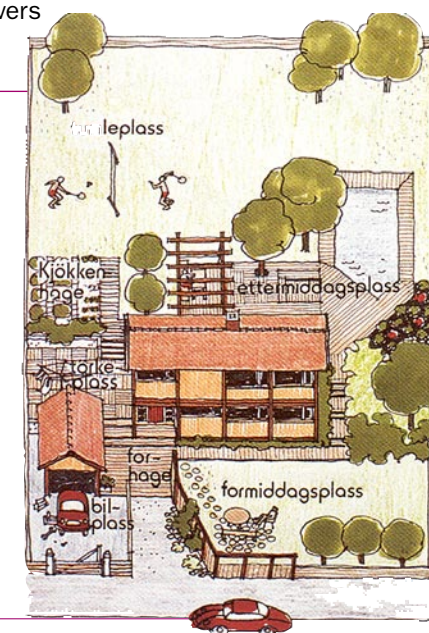
i nærheten av huset. Det får resten av hagen «utenfor» til å virke større og lenger unna.

- Er du matelsker, har du kanskje et utekjøkken. I så tilfelle er det smart å legge en kjøkkenhage i nærheten av der du lager maten.
- Blomster har ulike dufter og styrke på denne tiden. Ta hensyn til om det er allergier i den nære familien.
- Hvis du overtar en gammel eiendom, finnes det

sikkert en del gamle trær på tomten. Vær forsiktig med å ta forhastede beslutninger om å fjerne disse.

- Plant vintergrønne vekster i forskjellige farger og fasonger, slik at uterommet også blir en hage om vinteren.

PLAN. En skisse over uterommet kan se slik ut. Det er lurt å ta hensyn til solforhold, vind og innsyn – og til famillemedlemmenes ulike behov.

Slik legger du belegningsstein

Skal du lage gangareal eller uteplass og underlaget består av leire eller jord, må du grave 20 til 25 cm før du legger belegningsstein. Skal steinflatene brukes som innkjørsel i hage eller til garasje, må du grave 35 til 45 cm før du legger belegningsstein. Begynn med fiberduk, legg så et bærelag av puk og grus som jevnes med planvibrator. Deretter legges 3 til 5 cm. subblag.

Uteromsbelysning

Nordmenn er blitt fokusert på belysningens effekt og hva den kan skape av stemning i en enkel hage. Det er en helt annen opplevelse å komme hjem sent på kvelden til en hyggelig og diskret belyst hage enn et bekmørkt område – og en altfor kraftig opplyst inngangsdør. Om du ikke vet hvilke punkter du skal belyse, kan du legge noen jordkabler på sentrale steder, så du senere kan trekke ledninger for belysning.

1 Legg ut lire og finavrett subblaget. Bruk snor for justering av lirene.

2 Trekk snor i den høyden ferdig belegget skal være. Avstand mellom lire og snor er lik høyden på steinen. Avrett subblaget. Fall ca. 1 til 2 cm pr. meter.

3 Start utlegging fra den lengste siden av plassen. Strekk snor og legg steinene langs snoren. Steinene legges på tvers av kjøreretningen.

4 Kontrollér og justér steinkanten jevnlig. Justér etter behov med brekkjern.

5 Ferdig dekke fuges med sand. Overskuddsand feies bort.

6 Dekket komprimeres med planvibrator. Etterfyll med fugesand.